

31998R0974

11.5.1998

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 139/1

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 974/98,**3. mai 1998,****euro kasutuselevõtu kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 109 l lõike 4 kolmandat lauset,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Rahainstituudi arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽³⁾

ning arvestades, et:

(1) käesolev määrus määratleb euro vastuvõtnud liikmesriikide finantsõiguslike aktide sätted; lepingute järjepidevust, õiguslikes vahendites eküü viidete asendamist viidete eurole ja ümardamist käsitlevad sätted on juba kehtestatud nõukogu 17. juuni 1997. aasta määruses (EÜ) nr 1103/97 teatavate euro kasutuselevõtuga seotud sätete kohta; ⁽⁴⁾ osalevates liikmesriikides mõjutab euro kasutuselevõtt kogu elanikkonna igapäevaseid toiminguid; eriti tarbijate suhtes tasakaalustatud ülemineku tagamiseks tuleks uurida meetmeid, mis ei sisaldu käesolevas määruses ega määruses (EÜ) nr 1103/97;

(2) Euroopa Ülemkogu istungjärgul Madridis 15. ja 16. detsembril 1995 otsustati, et nimetus "eküü", mida kasutatakse asutamislepingus Euroopa rahaühiku nimetamiseks, on üldnimetus; viieteistkümne liikmesriigi valitsused on saavutanud ühise kokkuleppe, et see otsus on asutamislepingu asjakohaste sätete kokkulepitud ja lõplik tõlgendus; Euroopa ühisrahale antud nimetus on "euro"; osalevate liikmesriikide väering euro jaguneb sajaks all-

ühikuks nimetusega "sent"; nimetuse "sent" määratlus ei takista selle mõiste teisendite tavakasutust liikmesriikides; lisaks sellele otsustas Euroopa Ülemkogu, et ühisraha nimetus peab Euroopa Liidu kõigis ametlikes keeltes olema üks ja sama, võttes arvesse erinevate tähestike olemasolu;

(3) kooskõlas asutamislepingu artikli 109 l lõike 4 kolmanda lausega võtab nõukogu euro kiireks kasutuselevõtuks vajalikud meetmed, välja arvatud ümberarvestuskursside vastuvõtmine;

(4) kui vastavalt asutamislepingu artikli 109k lõikele 2 saab liikmesriigist osalev liikmesriik, võtab nõukogu vastavalt asutamislepingu artikli 109 l lõikele 5 muud meetmed, mis on vajalikud euro kui kõnealuse liikmesriigi ühisraha kiireks kasutuselevõtuks;

(5) vastavalt asutamislepingu artikli 109 l lõike 4 esimesele lausele võtab nõukogu kolmanda etapi alguskuupäeval vastu ümberarvestuskursid, mis fikseerivad lõplikult osalevate liikmesriikide väeringud, ja selle lõplikult fikseeritud kursi, mille alusel need väeringud asendatakse euroga;

(6) õigusakte tuleks tõlgendada vastavalt nii, et euroühiku ja riikide rahaühikute vahel või kõnealuste riikide rahaühikute vahel ei oleks vahetuskursi riski;

(7) mõiste "leping", mida kasutatakse õiguslike vahendite määratlemiseks, hõlmab igat liiki lepinguid, hoolimata nende sõlmimise viisist;

(8) valmistamaks ette tõrgeteta üleminekut eurole, on vaja osalevate liikmesriikide väeringute euroga asendamise ja euro pangatähtede ja müntide kasutuselevõtu vahelist

⁽¹⁾ EÜT C 369, 7.12.1996, lk 10.

⁽²⁾ EÜT C 205, 5.7.1997, lk 18.

⁽³⁾ EÜT C 380, 16.12.1996, lk 50.

⁽⁴⁾ EÜT L 162, 19.6.1997, lk 1.

üleminekuperioodi; selle ajavahemiku jooksul määratletakse riikide rahaühikuid kui euro allühikuid; seejuures kehtestatakse euroühiku ja riikide rahaühikute vaheline õiguslik võrdsus;

- (9) kooskõlas asutamislepingu artikliga 109 g ja määrusega (EÜ) nr 1103/97 asendab euro Euroopa ühenduste institutsioonide arvestusühikuna 1. jaanuarist 1999 eküü; euro peaks olema ka Euroopa Keskpanka (EKP) ja osalevate liikmesriikide keskpankade arvestusühikuks; kooskõlas Madridi istungjärgu otsustega teostatakse rahapoliitilisi toiminguid Euroopa Keskpankade Süsteemis (EKPS) euroühikus; see ei takista riikide keskpankadel üleminekuperioodi ajal kontosid oma riigi rahaühikus hoidmast, eelkõige oma töötajate ja riigiasutuste kontosid;
- (10) iga osalev liikmesriik võib üleminekuperioodi ajal lubada euroühiku kasutamist täies ulatuses oma territooriumil;
- (11) üleminekuperioodi ajal saab kehtivaid lepinguid, siseriiklike õigusakte ja muid õiguslikke vahendeid koostada nii euroühikus kui ka riigi rahaühikus; selle ajavahemiku jooksul ei tohiks ükski käesoleva määruse säte mõjutada ühegi riigi rahaühikule tehtud viite kehtivust üheski õiguslikus vahendis;
- (12) majandussubjektid peavad austama kõikide õiguslikust vahendist tulenevate kohustuste täitmisel kõnealuses õiguslikus vahendis nimetatud rahaühikut juhul, kui ei ole kokku lepitud teisiti;
- (13) euroühik ja riikide rahaühikud on ühe ja sama vääringu ühikud; tuleks tagada, et osalevas liikmesriigis saab konto krediteerimise teel tehtavaid makseid teha nii euroühikus kui ka vastavas riigi rahaühikus; sätteid konto krediteerimise teel tehtavate maksete kohta tuleks kohaldada ka selliste rahvusvaheliste maksete suhtes, mis on kreditori kontrol vääringustatud euroühikus või riigi rahaühikus; on vaja tagada maksesüsteemide tõrgeteta toimimine, kehtestades sätteid, mis käsitlevad kontode krediteerimist kõnealuste süsteemide kaudu krediteeritud maksevahendite abil; sätteid konto krediteerimise teel tehtavate maksete kohta ei tohiks tähendada, et finantsvahendajad on kohustatud kättesaadavaks tegema kas

muid maksevõimalusi või tooteid, mis on vääringustatud euro mõnes teatavas ühikus; sätteid konto krediteerimise teel tehtavate maksete kohta ei keela finantsvahendajatel kooskõlastada selliste euroühikus vääringustatud maksevõimaluste kasutuselevõttu, mis üleminekuperioodil põhinevad ühisel tehnilisel infrastruktuuril;

- (14) kooskõlas Euroopa Ülemkogu Madridi istungjärgul tehtud otsusega lasevad osalevad liikmesriigid alates 1. jaanuarist 1999 uued kaubeldavad riiklikud võlakirjad käibele euroühikus; on soovitatav võlakirjade käibelelaskjatel lubada võla jääk euroühikutes uuesti vääringustada; sätteid uuestivääringustamise kohta peaksid olema sellised, et neid saaks kohaldada ka kolmandate riikide jurisdiktsioonides; käibelelaskjatel peaks olema võimalus käibelelastud võlakirjad uuesti vääringustada, kui võlgnevus on vääringustatud sellise liikmesriigi rahaühikus, kes on oma avaliku sektori käibelelastud võlakirjad täielikult või osaliselt uuesti vääringustanud; kõnealused sätteid ei näe ette lisameetmete kasutuselevõttu, et muuta käibelelastud võlakirjade tingimusi, et muu hulgas muuta käibelelastud võlakirjade nominaalsummat, kusjuures viimaste suhtes kehtivad asjakohased siseriiklikud õigusaktid; on soovitatav lubada liikmesriikidel võtta asjakohased meetmed, et muuta arvestusühikut korrastatud turgude töökordades;
- (15) ühenduse tasandil võivad vajalikuks osutada lisameetmed, et selgitada euro kasutuselevõtu mõju ühenduse õiguse olemasolevate sätete kohaldamisele, eriti tasaarvestuse, tasaarvelduse ja samasuguse mõjuga tehingutele;
- (16) kohustust kasutada euroühikut saab kehtestada vaid ühenduse õigusaktide põhjal; tehingutes avaliku sektoriga võivad osalevad liikmesriigid lubada euroühikut kasutada; kooskõlas Euroopa Ülemkogu Madridi istungjärgul otsustatud kontrollikorruga võivad ühenduse õigusaktid, mis sätestavad euroühiku üldise kasutuselevõtu ajalise raami, jätta üksikutele liikmesriikidele mõningase vabaduse;
- (17) kooskõlas asutamislepingu artikliga 105a võib nõukogu võtta meetmeid, et ühtlustada kõikide müntide nimiväärtused ja tehnilised tingimused;

(18) pangatähti ja münte on vaja võltsimise eest piisavalt kaitsta;

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I OSA

MÕISTED

Artikkel 1

Käesolevas määruses:

— “osalevad liikmesriigid” tähendavad Belgia, Saksamaad, Hispaania, Prantsusmaad, Iirimaa, Itaalia, Luksemburgi, Madalmaid, Austriat, Portugali ja Soomet,

— “õiguslikud vahendid” tähendavad õigusnorme, haldusakte, kohtuotsuseid, lepinguid, ühepoolseid õigustoiminguid, maksevahendeid, välja arvatud pangatähed ja müntid, ning muid õigusliku toimega vahendeid,

— “ümberarvestuskurss” tähendab lõplikult fikseeritud ümberarvestuskurssi, mille nõukogu on vastavalt asutamislepingu artikli 109 1 lõikele 4 vastu võtnud iga osaleva liikmesriigi vääringu suhtes,

— “euroühik” tähendab artikli 2 teises lauses nimetatud rahaühikut,

— “riikide rahaühikud” tähendavad osalevate liikmesriikide rahaühikuid, nagu need ühikud on määratletud majandus- ja rahaliidu kolmanda etapi algusele eelneval päeval,

— “üleminekuperiood” tähendab 1. jaanuaril 1999 algavat ja 31. detsembril 2001 lõppevat ajavahemikku,

— “uuesti vääringustama” tähendab ühiku, milles võlakiri on sedastatud, vahetamist riigi rahaühikust artiklis 2 määratletud euroühikusse, kuid ei muuda uuestivääringustamise kaudu ühtegi muud võlatingimust, mille suhtes kehtivad asjakohased siseriiklikud õigusaktid.

II OSA

OSALEVATE LIIKMESRIIKIDE VÄÄRINGUTE ASENDAMINE EUROGA

Artikkel 2

Alates 1. jaanuarist 1999 on osalevate liikmesriikide vääringuks euro. Rahaühikuks on üks euro. Üks euro jaguneb sajaks sendiks.

Artikkel 3

Iga osaleva liikmesriigi vääring asendatakse euroga ümberarvestuskursi alusel.

Artikkel 4

Euro on Euroopa Keskpannga (EKP) ja osalevate liikmesriikide keskpankade arvestusühikuks.

(19) riikide rahaühikutes vääringustatud pangatähed ja müntid kaotavad oma seadusliku maksevahendi seisundi hiljemalt kuus kuud pärast üleminekuperioodi lõppu; piirangud pangatähtedes ja müntides maksete suhtes, mille liikmesriigid on kehtestanud üldistel põhjustel, ei ole vastuolus euro pangatähtede ja müntide seadusliku maksevahendi seisundiga tingimusel, et rahaliste võlgade tasumiseks on olemas teisi seaduslikke võimalusi;

(20) alates üleminekuperioodi lõpust tuleb õiguslikes vahendites üleminekuperioodi lõpul kehtivaid viiteid tõlgendada kui viiteid euroühikule vastavate ümberarvestuskursside kohaselt; selle tulemuse saavutamiseks ei ole olemasolevate õiguslike vahendite füüsiline uuestivääringustamine seetõttu vajalik; määruses (EÜ) nr 1103/97 määratletud ümardamisreegleid kohaldatakse ka üleminekuperioodi lõpul või pärast üleminekuperioodi tehtavate ümberarvestuste suhtes; selguse tagamiseks võib olla soovitatav, et füüsiline uuestivääringustamine toimub niipea kui vaja;

(21) teatavaid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokoll nr 11 punkt 2 sätestab muu hulgas, et kõnealuse protokoll nr 5 jõustub siis, kui Ühendkuningriik teatab nõukogule, et ta ei kavatse astuda kolmandasse etappi; Ühendkuningriik teatas nõukogule 30. oktoobril 1997, et ta ei kavatse astuda kolmandasse etappi; punkt 5 sätestab muu hulgas, et asutamislepingu artikli 109 1 lõiget 4 ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes;

(22) Taani, viidates teatavaid Taaniga seotud sätteid käsitleva protokoll nr 12 punktile 1, on teatanud 12. detsembril 1992. aasta Edinburghi otsuse kontekstis, et ta ei osale kolmandas etapis; seetõttu kohaldatakse Taani suhtes kooskõlas nimetatud protokoll punktiga 2 kõiki asutamislepingu ja EKPS põhikirja artikleid ja sätteid, mis osutavad erandile;

(23) kooskõlas asutamislepingu artikli 109 1 lõikega 4 võetakse ühisraha kasutusele ainult nendes liikmesriikides, kelle suhtes ei kohaldata erandeid;

(24) seetõttu kohaldatakse käesolevat määrust vastavalt asutamislepingu artiklile 189 juhul, kui artikli 109k lõikest 1 ja protokollidest nr 11 ja 12 ei tulene teisiti,

III OSA

ÜLEMINEKUSÄTTED

Artikkel 5

Üleminekuajal kohaldatakse artikleid 6, 7, 8 ja 9.

Artikkel 6

1. Euro jagatakse riikide rahaühikutesse vastavalt ümberarvestuskurssidele. Riikide rahaühikute kõik allühikud säilitatakse. Arvestades käesoleva määruse sätteid, jätkatakse osalevate liikmesriikide finantsõiguslike aktide kohaldamist.

2. Kui õiguslikus vahendis viidatakse riigi rahaühikule, on see viide samamoodi kehtiv, kui vastavalt ümberarvestuskurssidele oleks viidatud euroühikule.

Artikkel 7

Iga osaleva liikmesriigi vääringu asendamine euroga ei muuda iseenesest õiguslikes vahendites asendamiskuupäeval olevat rahaühikut.

Artikkel 8

1. Kohustused, mis tuleb täita vastavalt õiguslikele vahenditele, mis sätestavad riigi rahaühiku kasutamise või on vääringustatud riigi rahaühikus, tuleb täita kõnealusel riigi rahaühikus. Kohustused, mis tuleb täita vastavalt õiguslikele vahenditele, mis sätestavad euroühiku kasutamise või on vääringustatud euroühikus, tuleb täita kõnealusel ühikus.

2. Lõike 1 sätteid kohaldatakse juhul, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

3. Hoolimata lõike 1 sätetest võib võlgnik iga euroühikus või teatava osaleva liikmesriigi rahaühikus vääringustatud ja kõnealusel liikmesriigi piires kreditori konto krediteerimise teel maksmisele kuuluva summa maksta kas euroühikus või kõnealusel riigi rahaühikus. Summa krediteeritakse kreditori kontole tema konto rahaühikus, kusjuures kõik ümberarvestused tehakse ümberarvestuskursside alusel.

4. Hoolimata lõike 1 sätetest võib iga osalev liikmesriik võtta vajalikke meetmeid, et:

— kõnealusel liikmesriigi avaliku sektori käibelelastud võlakirjad, mis on vääringustatud tema rahaühikus ja lastud käibele vastavalt tema õigusaktidele, uuesti vääringustada euroühikus, nagu määratletud Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemis. Kui liikmesriik on sellise meetme võtnud, võivad käibelelastud kõnealusel liikmesriigi rahaühikus vääringustatud võlakirja uuesti vääringustada euroühikus juhul, kui lepingutingimustega ei ole uuestivääringustamist selgesõnaliselt välistatud; käesolevat sätet kohaldatakse nii liikmesriigi avaliku sektori käibelelastud võlakir-

jade kui ka muude võlgnike käibelelastud võlakirjade ja teiste väärtpaberistatud võla vormide, mis on kapitaliturgudel vabalt kaubeldavad, ning rahaturu instrumentide suhtes,

— võimaldada oma töökorras vahetada arvestusühik riigi rahaühikust euroühikusse:

a) väärtpaberiturul pakutavaid investeerimiseenuseid käsitleva nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivi 93/22/EMÜ⁽¹⁾ lisa B jaos nimetatud instrumentide ning kaubaartiklite korrapärase vahetamise, kliiringu ja arveldamise turudel ja

b) maksete korrapärase vahetamise, kliiringu ja arveldamise süsteemides.

5. Osalevad liikmesriigid võivad ainult kooskõlas ühenduse õigusaktidega sätestatud ajalise raamiga võtta vastu selliseid sätteid, mis ei sisaldu euroühiku kasutamist kehtestavas lõikes 4.

6. Osalevate liikmesriikide siseriiklike õigusnorme, mis lubavad tasaarveldust, tasaarvestust või samasuguse mõjuga tehinguid või kehtestavad need, kohaldatakse rahaliste kohustuste suhtes hoolimata rahaühikust, milles kohustused on vääringustatud, kui see rahaühik on euroühik või riigi rahaühik, kusjuures kõik ümberarvestused tehakse ümberarvestuskursside alusel.

Artikkel 9

Riigi rahaühikus vääringustatud pangatähed ja mündid säilitavad oma seadusliku maksevahendi seisundi territooriumi piires, kus need kehtisid käesoleva määruse jõustumise päevale eelnenud päeval.

IV OSA

EURO PANGATÄHED JA MÜNDID

Artikkel 10

Alates 1. jaanuarist 2002 lasevad EKP ja osalevate liikmesriikide keskpangad käibele euros vääringustatud pangatähed. Ilma, et see piiraks artikli 15 kohaldamist, on need euros vääringustatud pangatähed ainsad pangatähed, millel on kõikides kõnealustes liikmesriikides seadusliku maksevahendi seisund.

⁽¹⁾ EÜT L 141, 11.6.1993, lk 27. Direktiiv on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 95/26/EÜ (EÜT L 168, 18.7.1995, lk 7).

Artikkel 11

Alates 1. jaanuarist 2002 lasevad osalevad liikmesriigid käibele euros või sendis vääringustatud münte, mis vastavad nimiväärtustele ja tehnilistele tingimustele, mida nõukogu võib kooskõlas asutamislepingu artikli 105a lõike 2 teise lausega ette näha. Ilma et see piiraks artikli 15 kohaldamist, on need mündid ainsad mündid, millel on kõikides kõnealustes liikmesriikides seadusliku maksevahendi seisund. Ükski isik ei ole kohustatud ühegi üksikmakse puhul vastu võtma rohkem kui 50 münti, välja arvatud käibelelaskev ametiasutus ja käibelelaskva liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega konkreetselt määratud isikud.

Artikkel 12

Osalevad liikmesriigid tagavad euro pangatähtede ja müntide järeletegemise ja võltsimise vastaste piisavate sanktsioonide olemasolu.

V OSA

LÕPPSÄTTED*Artikkel 13*

Artikleid 14, 15 ja 16 kohaldatakse alates üleminekuperioodi lõpust.

Artikkel 14

Kui üleminekuperioodi lõpul olemasolevates õiguslikes vahendites viidatakse riikide rahaühikutele, tõlgendatakse neid viiteid

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides kooskõlas asutamislepinguga juhul, kui artikli 109k lõikest 1 ja protokollidest nr 11 ja 12 ei tulene teisiti.

Brüssel, 3. mai 1998

kui viiteid euroühikule vastavate ümberarvestuskursside kohaselt. Kohaldatakse määruses (EÜ) nr 1103/97 sätestatud ümardamisreegleid.

Artikkel 15

1. Riigi rahaühikus vääringustatud pangatähed ja mündid, nagu nimetatud artikli 6 lõikes 1, jäävad oma kehtimisterritooriumi piires seaduslikuks maksevahendiks mitte kauem kui kuus kuud pärast üleminekuperioodi lõppu; seda ajavahemikku võib siseriiklike õigusaktidega lühendada.

2. Iga osalev liikmesriik võib kuni kuueks kuuks pärast üleminekuperioodi lõppu sätestada reeglid oma riigi rahaühikus vääringustatud pangatähtede ja müntide, nagu nimetatud artikli 6 lõikes 1, kasutamise kohta ja võtta kõik nende käibelt kõrvaldamise hõlbustamiseks vajalikud meetmed.

Artikkel 16

Kooskõlas osalevate liikmesriikide õigusaktide või tavadega jätkavad pangatähtede ja müntide vastavad käibelelaskjad nende poolt varem käibelelastud pangatähtede ja müntide ümbervahetamist euro vastu ümberarvestuskursi alusel.

VI OSA

JÕUSTUMINE*Artikkel 17*

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 1999.

Nõukogu nimel

eesistuja

G. BROWN